

Konflikten mellom Bratlid og Saugstad betviles av Hustad. Dette er overraskende. Noe kan vi lese i Tidsskriftet, dokumentert av Charlotte Haug i en lederartikkel (1), men det beste var om han ville ta seg bryet med å kontakte noen som var i miljøet den gang. Jeg vet at han da vil svare at han faktisk forsøkte dette – uten at andre enn Saugstad ville stille opp. Jeg vil anmode ham om å forsøke igjen. Det vil være enklere nå. Kildekritikk er viktig.

Å være megler er viktig og vanskelig – man blir fort uvenner med begge parter. I denne konflikten var det mange meglingsforsøk. At meglingen ikke førte frem, er en sørgelig realitet.

Sverre O. Lie

Barnekliviken
Rikshospitalet-Radiumhospitalet

Litteratur

1. Haug C. En legefiende? Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 1311.

Internasjonal kvalitets-sikring innen barne- og ungdomspsykiatri

Quality Network of Inpatient Child and Adolescent Mental Health Services (QNIC) er en sammenslutning av likeverdige partnere som avtaler besøk til hverandres enheter i en felles auditsyklus. Nettverket har sin base ved forskningsenheten ved The Royal College of Psychiatrists i London, der man går gjennom litteraturen om institusjonsbehandling i barne- og ungdomspsykiatrien hvert år og oppdaterer evalueringskriterier. Nettverket er et selvfinansierende prosjekt basert på årsavgift fra deltakende enheter. I 2006 deltar 85 enheter fra Storbritannia, Irland, Island og Tyrkia – ved siden av Ungdomspsykiatrisk enhet ved Ullevål universitetssykehus.

Forberedelsene er like viktige som gjennomføringen av et besøk. En arbeidsgruppe ved enheten går gjennom ca. 400 spørsmål om enhetens praksis. Hvert spørsmål er relatert til et kvalitetsmål hentet fra forskningslitteraturen. Spørsmålene er prioritert ut fra om disse henviser til nødvendige eller ønskelige kvalitetsmål, avhengig av nivå av kunnskap.

Ved besøket ved Ullevål universitetssykehus var lederen for gruppen en forsker ved The Royal College of Psychiatrists, en psykolog. De andre deltakerne arbeidet ved enheter i Storbritannia og Irland. Utveksling av tanker omkring forskjellene mellom helsesystemet i de tre landene, de enkelte lands prioriteringer og aktuelle forskningsvirksomhet var viktige deler av utbyttet av besøket. Dagen var lagt opp med gjensidig orientering den første timen, fulgt av omvisning i enheten og skolen. QNICs representanter møtte de ansatte for å få utdypende kunnskap omkring svarene de

hadde fått. De hadde møter med både ungdommer og foreldre. Ved slutten av dagen fikk vi en tilbakemelding om QNICs umiddelbare inntrykk, i påvente av en lengre rapport (som ble på 68 sider).

Det var en fornøyelse å etablere kontakt med et nettverk med formål å bidra til en forskningsbasert praksis i forhold til institusjonsbehandling av ungdommer. Vi fikk muligheten til kreativ meningsutveksling omkring forskningsprosjektets ideer og fikk høre andres erfaringer med aktuelle instrumenter for evaluering av brukertilfredshet og gode mål for sakskompleksiteten. Kontakten opprettholdes i form av planlegging for fremtidig forskning. QNIC er en levende modell for hvordan forskning bidrar til godt informert praksis og kontinuerlig forbedring av praksis.

Med dette vil jeg gjerne gjøre QNIC kjent for norske barne- og ungdomspsykiatriske institusjoner – sammen med mine sterke anbefalinger til å bli medlem. Vi er mer bevisst vår egen praksis i dag. For flere opplysninger se www.rcpsych.ac.uk/cru/qnic.htm.

Simon R. Wilkinson

Senter for psykisk helse – barn og ungdom
Ullevål universitetssykehus

Dette er sannheten

Som samarbeidende kolleger i den norske Curosurf-studien og medforfattere til artikkelen *Neonatalt åndenødssyndrom behandlet med naturlig surfaktant* (1) har vi noen kommentarer til debatten i Tidsskriftet etter publiseringen av boken *Varsleren*.

I innlegget *Det finnes en sannhet* av Dag Bratlid & Teresa Farstad i Tidsskriftet nr. 15/2006 (2) presenteres den meget omtalte pasient 2 igjen som en pasient inkludert i et forskningsprosjekt ledet av Ole Didrik Saugstad. Dette er ikke en sannhet. Forholdene omkring pasient 2 har vi tidligere omfattende redegjort for i et brev datert 12.6. 2001 til Nasjonalt utvalg for vurdering av uredelighet i helsefaglig forskning, Norges forskningsråd. Vi opplever det som nødvendig å presisere dette igjen.

Curosurf 4-studien ble avsluttet 31.12. 1991. I perioden 1.1.–31.5. 1992 fikk imidlertid de deltakende nyfødte tilbud om gratis Curosurf mot å følge den opprinnelige protokollen. Dette ønsket vi å gjøre for å få mer erfaring med en ny behandling, og vi ønsket å gjøre dette innenfor strukturerte rammer. Fra 1.6. 1992 ble derfor surfaktant gitt uten at noen protokoll ble fulgt, men det var selvfølgelig naturlig å følge de indikasjoner og den prosedyre vi nå hadde fått noe erfaring med. Ingen av oss, heller ikke Saugstad, var således ansvarlig for noe forskningsprosjekt etter 31.12. 1991. Pasient 2 (født 10.6. 1992) var derfor heller ikke deltaker i noe prosjekt. Det var naturlig å redegjøre for våre erfaringer, noe som

førte til artikkelen *Neonatalt åndenødssyndrom behandlet med naturlig surfaktant* (1). I tillegg gjorde vi en retrospektiv journalgjennomgang av de pasienter som var behandlet med surfaktant fra juni 1992 til februar 1993. Disse erfaringene ble lagt frem på en internasjonal kongress i Oslo i 1993 (Holt J, Danielsen K, Finne PH et al. The Norwegian Curosurf Study. 8th International Workshop on Surfactant Replacement, Oslo mai 1993). Pasient 2 er altså en pasient fra gruppen med retrospektiv journalgjennomgang i tidsrommet fra juni 1992 til februar 1993 og er ikke inkludert i noe forskningsprosjekt.

I Tidsskriftet nr. 12/2006 skriver Bratlid & Farstad, under overskriften *Varsleren – den andre versjonen* (3), om tre pasienter som ble behandlet med det aktuelle medikamentet i tidsrommet 1.1.–31.5. 1992, men som ikke ble omtalt i artikkelen. Vi ønsker igjen å poengtere sannheten: Etter 1.1. 1992 pågikk det ikke noen studie, altså ble ingen pasienter inkludert eller ekskludert i noe prosjekt i dette tidsrommet.

Jan Holt

Nordlandssykehuset

Ove Økland

Ålesund sjukehus

Alf Meberg

Sykehuset Vestfold

Kåre Danielsen

Sørlandssykehuset

Morten Grønn

Inger Elisabeth Silberg

Rikshospitalet-Radiumhospitalet

Litteratur

1. Saugstad OD, Danielsen K, Grønn M et al. Neonatalt åndenødssyndrom behandlet med naturlig surfaktant. Tidsskr Nor Lægeforen 1993; 113: 2389–93.
2. Bratlid D, Farstad T. Det finnes en sannhet. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 1942.
3. Bratlid D, Farstad T. Varsleren – den andre versjonen. Tidsskr Lægeforen Nor 2006; 126: 1622–3.

D. Bratlid & T. Farstad svarer:

Innsenderne hevder: «Ingen av oss, heller ikke Saugstad, var således ansvarlig for noe forskningsprosjekt etter 31.12. 1991.» Som vist i eksemplene nedenfor er dette ikke korrekt. Dette er sannheten:

For barnet NN, født på Rikshospitalet 13.3. 1992, foreligger det skriftlig informert samtykke fra foreldrene til behandling med Curosurf. På skjemaet som foreldrene har underskrevet, står det entydig: «Ved Rikshospitalet er vi med på en studie med et surfactant (stoff) som heter Curosurf ...» Og videre: «På bakgrunn av dette vil vi gjerne spørre om dere ønsker at deres barn skal ta del i denne studien. Vi vil gjøre oppmerksom på at Curosurf enda ikke er registrert som legemiddel i Norge, men godkjent av Statens legemiddelkontroll til utprøving.» Dessuten, for to andre barn, XX (født 30.4. 1992) og YY (født 23.5.

1992), står det i journalnotater uttrykkelig at begge henholdsvis «ble randomisert til lav dose» og «han ble randomisert til høy dose». Dessuten, for pasienten ZZ (født 20.6. 1992) er relevante data fra behandlingen med Curosurf ført inn i protokoll-skjemaene som ble brukt i studien.

Når våre kolleger hevder at behandling med Curosurf etter 31.12. 1991 ikke var ledd i noe forskningsprosjekt, står dette derfor i sterk kontrast til faktaopplysningene om disse fire pasientene. Fakta er imidlertid helt i tråd med det de samme kolleger som medforfattere til Saugstad i sin tid skrev i sin forskningspublikasjon (Holt J, Danielsen K, Finne PH et al. The Norwegian Curosurf Study. 8th International Workshop on Surfactant Replacement, Oslo mai 1993): «After the randomized study was finished 50 more babies have been included in an open study with porcine surfactant (June 1992 – February 1993).»

Fakta er også i tråd med det de selv nå skriver om at det var en forutsetning for å få tilgang til medikamentet etter 31.12. 1991 at forskningsprotokollen ble fulgt. Ifølge Statens legemiddelverk ble Curosurf først registret i mars 1995.

Vi har ingen grunn til å betvile at kollegene som samarbeidet med Ola Didrik Saugstad i utprøvingen av Curosurf tidlig i 1990-årene, kan ha oppfattet deler av denne utprøvingen slik de nå skriver. Imidlertid arbeidet vel ingen av dem ved Rikshospitalet i dette tidsrommet. Vi har konsekvent forholdt oss til hvordan denne utprøvingen faktisk foregikk der og hvordan den er publisert (Holt J, Danielsen K, Finne PH et al. The Norwegian Curosurf Study. 8th International Workshop on Surfactant Replacement, Oslo mai 1993).

Når en legemiddelutprøving planlegges som et forskningsprosjekt, gjennomføres som et forskningsprosjekt og publiseres som et forskningsprosjekt (1) – da er det et forskningsprosjekt!

Dag Bratlid

St. Olavs Hospital

Teresa Farstad

Akershus Universitetssykehus

Litteratur

1. Saugstad OD, Danielsen K, Grønn M et al. Neonatalt åndenødssyndrom behandlet med naturlig surfaktant. Tidsskr Nor Lægeforen 1993; 113: 2389–93.